

Praktijknetwerk Natuurlijk Afkalven

Verslag eerste bijeenkomst 'Urgentie', 28 oktober 2013

Maandagavond 28 oktober vond de eerste bijeenkomst van het praktijknetwerk Natuurlijk Afkalven plaats. Het doel van het praktijknetwerk is het draagvlak voor natuurlijk afkalven te vergroten onder de fokkers van de vleesveerassen Verbeterd Roodbont en Belgisch Witblauw. Het Praktijknetwerk borduurt voort op eerdere projecten zoals het project Natuurlijke Luxe (2008-2013) en het Wetenschapswinkelproject Keizersneden bij vleesvee (2011-2013). Tijdens de eerste bijeenkomst werd zowel de urgentie van de maatschappelijke onrust rond de routinematige keizersnede besproken als het plan van aanpak dat begin 2014 aan de politiek gepresenteerd moet worden.

In de weken voorafgaand aan de eerste bijeenkomst, zijn de fokkers van beide vleesveerassen uitgenodigd via de stamboeken. Op deze eerste bijeenkomst waren 140 mensen aanwezig van wie 80 Belgisch Witblauw fokkers en 35 Verbeterd Roodbont fokkers. Ook belanghebbende organisaties zoals CRV, de LTO en de Vleesveefederatie en overige genodigden waren aanwezig.

Introductie Praktijknetwerk, Karen Eilers

Bij de opening van de avond gaf Karen Eilers enkele fokkers het woord. Zij stelden zich kort voor en gaven aan hoe ze over natuurlijk afkalven denken. Uit de verschillende reacties bleek dat er 'iets moet gebeuren', maar dat omschakelen naar natuurlijk afkalven nog lastig is. De grotere kans op verlies van kalf en moederdier waren zorgen die werden gedeeld.

"Luxe fokken met natuurlijk afkalven wordt moeilijk maar ik hoop dat het gaat lukken."

Karen Eilers legt uit dat het Praktijknetwerk in het leven is geroepen door fokkers om fokkers te helpen en bij te staan. Jan van de Wiel (Belgisch Witblauw) en Johan van der Ven (Verbeterd Roodbont) hebben subsidie voor het Praktijknetwerk aangevraagd die het ministerie van Economische Zaken (EZ) in augustus 2013 heeft toegekend. Samen met de LTO-Vakgroep Vleesveehouderij wil het Praktijknetwerk meer draagvlak creëren voor natuurlijk afkalven door het organiseren van verschillende bijeenkomsten en regiogesprekken. Het Praktijknetwerk zal ook in gesprek gaan met (toekomstige) dierenartsen en afnemers. Daarnaast wordt er een filmpje over dit onderwerp ontwikkeld om bijvoorbeeld makkelijk naar de politiek en de media te communiceren.

Op vier oktober 2013 stuurde staatssecretaris Dijkema een brief naar de Tweede Kamer waarin ze schrijft dat 'runderen natuurlijk moeten kunnen afkalven'. In overleg met beide stamboeken, LTO, en andere belanghebbenden is afgesproken dat de sector in januari 2014 een plan van aanpak moet presenteren om het routinematig gebruik van keizersneden terug te dringen. In eerste instantie zal de staatssecretaris beoordelen of ze dit plan perspectiefvol genoeg vindt en aan de hand daarvan beslissen of er nog steeds met deze twee rassen gefokt mag worden. In 2018 zal er een evaluatie plaatsvinden en bij onvoldoende voortgang kan de staatssecretaris alsnog overgaan tot een fokverbod. Het is dus uiterst belangrijk om een goed plan van aanpak te schrijven. Hoe dat plan ingevuld wordt, ligt in eerste instantie bij de beide stamboeken.

Naar aanleiding van deze uiteenzetting van de recente gebeurtenissen kwamen vervolgens verschillende reacties van fokkers. Een aantal fokkers laat de precieze wet-, en regelgeving voor wat het is en geeft aan dat de fokkers 'het er niet op aan moeten laten komen'.

“We kunnen met de rug achterover gaan zitten. We moeten wel wat doen, anders houdt het ras op te bestaan.”

Andere fokkers zijn benieuwd of er wel voldoende gelobbyd wordt in Den Haag door de LTO en andere organisaties. Leon Moonen (voorzitter LTO- Vakgroep Vleesveehouderij) geeft aan dat er zowel bij het ministerie van EZ als bij de politieke partijen van links tot rechts gesprekken plaatsvinden. Het is belangrijk om een duidelijke koers te kiezen en om vervolgens de politieke processen te beïnvloeden. Deze koers moet duidelijk uitgestippeld worden in het plan van aanpak. Dit plan van aanpak moet niet focussen op cijfers, maar op intenties en realistisch weergeven wat de fokkers kunnen.

“We moeten niet te veel denken in jaartallen en in bekkenmaten. We moeten kijken naar wat we kunnen. We gaan onze nek uitsteken en daar moeten we het over eens zijn.”

Verschillende fokkers noemen ook het betrekken van de consument en de maatschappij als iets dat aandacht moet krijgen. Het idee van het versterken van het ‘imago’ en het laten zien ‘hoe we boeren’ wordt gedragen door meerdere fokkers. Het lesgeven aan toekomstige dierenartsen is iets wat ook van belang is omdat natuurlijk afkalven bij een dikbilkoe een samenspel is van dierenarts en fokker. Met kennis en kunde, kan een dikbilkoe met een voldoende groot bekken natuurlijk afkalven, volgens de aanwezige dierenartsen.

“Ik vind het goed dat je bij toekomstige dierenartsen dit onder de aandacht brengt. Natuurlijk krijgen ze verloskunde tijdens hun opleiding, maar een dikbilkoe verlossen is heel wat anders. Dat is nu nog weggelegd voor enkelen.”

Introductie regiogesprekken, Karen Eilers

Vervolgens besprak Karen Eilers de regiogesprekken in meer detail. Het is de bedoeling dat fokkers die ervaring hebben met natuurlijk afkalven in gesprek gaan met fokkers die weinig ervaring hebben met natuurlijk afkalven. Deze gesprekken zullen per regio plaatsvinden en per stamboek. Het onderwerp van gesprek zullen de mogelijkheden en moeilijkheden van een andere fokkerijstrategie zijn. De flyers die uitgedeeld zijn tijdens deze avond, dienen als opgave-formulier voor de regiogesprekken. Ook kunnen geïnteresseerde fokkers zich opgeven door een e-mail te sturen naar natuurlijkafkalven@schuttelaar.nl of te bellen naar Femke Kiestra van het Praktijknetwerk op 06-23211844

De vleeskuikensector in maatschappelijk perspectief Alex Spieker

Na een korte pauze waarin de fokkers de discussie met elkaar aangingen was het de beurt aan Alex Spieker, pluimveehouderij LTO/Noord/LTO Nederland. De vleeskuikensector heeft met de ‘plofkip’ van Wakker Dier, maar ook de discussie rondom het ingrepenbesluit politieke druk ondervonden om veranderingen binnen de sector door te voeren op zeer korte termijn. Deze situatie is vergelijkbaar met de situatie waar de fokkers van Belgisch Witblauw en Verbeterd Roodbont zich in bevinden.

Alex Spieker start met het schetsen van de vleeskuikensector en de politieke onrust rondom het ingrepenbesluit (voornamelijk het snavelkappen). Hiernaast beschrijft hij de casus rondom de ‘plofkip’. Het maatschappelijk debat heeft vergaande gevolgen gehad voor de sector. De sector heeft wat betreft ingrepen bij pluimvee geen evaluatietermijn gekregen in de wetgeving én een willekeurige einddatum, waarbij het akkoord over de ingrepen dat de sector samen met partijen zoals de Dierenbescherming hadden gesloten, werd genegeerd. Deze maatschappelijke

discussies negeren is geen optie. Ook in Duitsland is de discussie over de 'plofkip' en het snavelkappen opgestart. Kern van zijn presentatie is: hoe ga je met dit soort zaken om? Vertrouw niet op de politiek, die leeft in de waan van de dag, maar grijp de kans die de staatssecretaris biedt om een plan van aanpak te mogen schrijven. Dan kan je het meeste invloed uitoefenen op het beleid.

Alex Spieker geeft aan dat het verstandig is om partnerschap in de keten op te zoeken. Het zoeken naar partnerschappen met realistische NGO's zoals de Dierenbescherming is verstandig. Samen sta je sterk wat politiek gezien ook goed is. Het is belangrijk om niet alleen te focussen op het eindresultaat, maar ook op het verandertraject. Laat vooral je goede intenties zien als sector, is zijn boodschap.

Discussie met Johan van der Ven (Verbeterd Roodbont), Jos Buiting (CRV), Leon Moonen (LTO-Vakgroep Vleesveehouderij) en Jan van de Wiel (Belgisch Witblauw)

Tijdens de discussie kwam er naar voren dat het voor de fokkers onduidelijk is wat de KI-verenigingen, CRV en het stamboek van Belgisch Witblauw gaan doen wat betreft het fokprogramma. In de zuivere fokkerij van Belgisch Witblauw worden vrijwel alleen stieren uit België gebruikt. Dit maakt het fokken in Nederland naar meer natuurlijk afkalven ingewikkelder. Toch is het Nederlandse Belgisch Witblauwe Stamboek in Nederland geregistreerd en valt onder de Nederlandse politiek die hier ook eisen aan mag stellen. Om meer op natuurlijk afkalven te kunnen gaan fokken is het belangrijk om de bekkenmaten van de stieren te weten. Op dit moment wordt dit nog niet aangegeven bij Belgisch Witblauw en Verbeterd Roodbont.

De stamboeken hebben de afgelopen jaren ook veel vooruitgang geboekt en ook de positieve punten moeten naar voren komen in de discussie met de politiek. Het is belangrijk om te begrijpen hoe de maatschappij kijkt naar de fokkerij en hier bij het ministerie op in te spelen. De invloed van Wakker Dier op deze politieke processen is een punt van zorg voor verschillende fokkers. Positieve punten bij het ministerie EZ onder de aandacht brengen, zal weinig effect hebben wanneer Wakker Dier een grote campagne uitrolt. De LTO geeft aan dat de fokkerij er toch iets beter voorstaat dan een tijd geleden. Er gebeurt nu iets en de postercampagne van Wakker Dier ligt voorlopig nog wel even op de plank. Het is belangrijk om een goed beeld te laten zien van de fokkerij en er voor te zorgen dat de campagne op de plank blijft. De fokkerij heeft een goed plan van aanpak nodig.

Uiteindelijk is het ook belangrijk om vertrouwen te winnen van de politiek en de consument. De fokkerij moet in gesprek blijven, transparant zijn en niet te bang zijn voor Wakker Dier. Het is mogelijk om los van Wakker Dier verandering te brengen, op een eigen manier zoals ook in de pluimveesector gebeurt. Wanneer de fokkerij laat zien te kunnen veranderen en te willen veranderen, geeft dat vertrouwen in de toekomst. Daarvoor moet je een goed verhaal voor de politiek in Den Haag hebben.

Het is belangrijk dat het plan van aanpak realistisch is en waarin de intentie van de sector duidelijk naar voren komt. Het meten van alle bekkens en het indexeren van de stieren en het verspreiden van deze cijfers zijn punten die de komende maanden opgepakt moeten worden. Ook moeten er afspraken met de KI-organisaties gemaakt worden.

Conclusie

Het was een goede eerste bijeenkomst met een hoge opkomst. De urgentie is duidelijk gemaakt en er was veel positieve energie. Verschillende fokkers geven aan dat ze bekkens willen laten meten. LTO en de stamboeken maken een eerste slag met het plan van aanpak. Verbeterd Roodbont en Belgisch Witblauw werken dat voor hun eigen leden uit en leggen dit plan van aanpak voor aan hun leden in regiobijeenkomsten. Via het praktijknetwerk wordt contact gezocht met de Dierenbescherming en Wakker Dier om maatschappelijke organisaties te betrekken bij het ontwikkelen van het plan van aanpak. Belgisch Witblauw regelt dat er een mogelijkheid komt voor fokkers om de bekkens van hun dieren te laten meten. CRV verzamelt de data en zorgt ervoor dat die beschikbaar komt voor de fokkers.

